



Västmanlands Ornitologiska Förening

RINGMÄRKNING 2024

CES och Höstmärkning



Introduktion

Detta är vårt femte år med ringmärkningsverksamhet i Västmanlands Ornitologiska Förening. Gruppen är väl sammansvetsad och alla bidrar efter förmåga och tid. Vi har som mål att vara tillräckligt många för att ingen ska behöva lägga mer tid än vad den vill eller kan. Ringmärkning ska vara kul är mottot.

Ringmärkningssäsongen pågår mellan maj och oktober och vi har som de senaste åren bedrivit den på två platser. Önstensborg och Hamre våtmark. Innan säsongen hade vi några träffar för materialvård och planering samt ett besök på Önstensborg för att göra i ordning märkplatsen för säsongen.

Den 10 mars träffades vi på Gäddeholmsskolan och inventerade utrustningen och lagade nät. Då passade vi också på att i grova drag planera verksamheten.

Den 14 april gjorde vi vårt första besök på Önstensborg för att ställa i ordning märkplatsen och rensa i våra nätgator. Vi fick ordning på det mesta och den 1 maj kunde vi köra igång vår CES-säsong. Efter avslutad CES-säsong flyttade vi vår verksamhet till Hamre våtmark där vi genomförde vår höstmärkning. Totalt har vi haft 23 märkdagar under året och märkt 1146 fåglar samt genomfört 152 kontroller på redan ringmärkta fåglar. 48 olika arter har hanterats av oss.

Personal

Vår ambition är att bygga gruppen och tillsammans lära upp oss så att vi på sikt blir självförsörjande på personal. Det man behöver för att ansluta till oss är intresse och tid.

Totalt är vi drygt 20 personer som varit aktiva vid våra märkningar under perioden 2020-2023. Inför årets säsong var vi 15-20 aktiva varav 5 hade tillräcklig erfarenhet för att själva ansvara för en märkomgång. Gruppen växer sakta men säkert och vi har fyllt på med en märkare och flera assistenter. Räknar vi alla som varit med minst en gång under året har 23 personer varit aktiva under 2024.

Vi kategoriserar oss enligt nedan

Märkare - 6 personer som kan ansvara för märkning och har erfarenhet av att märka.

Assistent - 9 personer som kan ansvara för samtliga assistentsysslor. Att sätta upp nät, plocka fåglar ur nät och föra protokoll vid märkning. Flera av våra assistenter märker också fåglar under handledning av mer erfarna märkare.

Övrig - 9 personer som kan ansvara för enskilda delar av assistentuppdraget eller helt novis med intresse och tid att delta. Hit räknar vi också för året inaktiva gruppmedlemmar.

Huvudmärkare - Sara Wändell

Administration - Johan Karlsson

CES

Basen i vår verksamhet är vår CES-märkning. Ett rikstäckande projekt som drivs av Ringmärkningscentralen på Naturhistoriska riksmuseet. Det är en standardiserad ringmärkning på häckningslokaler.

Som standard ska man märka 12 gånger under perioden maj till augusti och vårt schema delas in i 10-dagarsperioder där vi sedan väljer vilka perioder vi kan ansvara för.



Vi lär oss av varandra

Märkningar och kontroller

En CES-märkning är en form av övervakning av ett område för att få reda på hur fågelpopulationer ökar och minskar, men även för att se hur trogna fåglar är sina lokaler. Genom att märka fåglar och sedan få återfynd ser man om fåglarna kommer tillbaka till samma ställe igen.

Under året märkte vi 187 fåglar. Av dessa var 100 kläckta i år. 4 individer kunde vi inte avgöra ålder på och resten var på sitt andra år eller äldre.

23 arter märktes vilket är 4 fler än förra året och lika många som 2020 som artmässigt varit vår bästa CES-säsong. Av dessa arter var två helt nya för oss. Sparvhök och göktyta. Utöver dessa märkte vi också två nya arter för Önstensborg. Ärtsångare och härmsångare.

Rödhake blev vår vanligaste art med 33 märkta. Blåmes märkte vi 30 individer av så det var jämt i toppen. Koltrast och taltrast märkte vi fler av än de senaste åren men vår märkplats är för liten för att dra några slutsatser av resultatet. Tillsammans med alla andra CES-platser i Sverige och Europa är vi dock med och bidrar till att mäta trender.



Göktyta- ny art 2024



Sparvhök - ny art 2024



Ärtsångare - ny art på Önstensborg



Härmsångare - ny art på Önstensborg 2024



Ung rödhake - årets art på Önstensborg

Antal nymärkningar

Årets CES var vår bästa säsong sen 2021 vilket glädjer oss då fåglarna lämnar Önstensborg mot slutet av säsongen. Vi har två mindre skogskärr som platsen är beroende av och så länge det finns vatten i dem så ger näten närmast dem fågel. De senaste två åren har vi också sett att buskarna som växt upp på hygget lockar till sig en hel del fåglar bland bärätande arter som svarthätta och trastar.

Att vi haft två år som varit mindre torra i kombination med att hygget nu är beväxt med buskar tror vi är den bidragande orsaken till den svagt uppåtgående trenden på Önstensborg.

Märkningar - årssummering: 2024 för lokal: ÖBORG								
Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa
Sparvhök						1		1
Göktyta			1					1
Större hackspett					2			2
Entita			1					1
Blåmes			28		1	2	2	33
Talgoxe			9		1	1	1	12
Lövsångare						4		4
Härmsångare						2		2
Svarthätta			8	1	1	7	1	18
Trädgårdssångare						8		8
Ärtsångare				1				1
Gärdsmyg			2					2
Nötväcka				1		1		2
Trädkrypare			1	1				2
Taltrast			4		2	5	1	12
Koltrast			14		6	4	5	29
Grå flugsnappare						1		1
Rödhake			27		6	3	1	37
Järnsparv						1		1
Trädpiplärka					1			1
Bofink			2		1	3		6
Stenknäck			1			4		5
Gulsparv			2		1	2	1	6
Summa			100	4	22	49	12	187

Tabell 1

Antal kontroller

Vi kontrollerade 44 redan ringmärkta fåglar under årets säsong. 4 av dem var kläckta i år och märkta av oss. 2 kunde inte åldersbestämmas. Resten var på sitt andra år eller äldre. Bland kontrollerna utmärker sig en trädgårdssångare märkt 2023 som även kontrollerades en gång förra året. Under årets säsong kontrollerades den 4 gånger av olika märkare och har alltså hanterats av 6 märkare + 2 assistenter. Vår mest hanterade fågel.

Kontroller - årssummering: 2024 för lokal: ÖBORG								
Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa

Blåmes							1	1
Talgoxe			1			3	2	6
Svarthätta						1	1	2
Trädgårdssångare						10		10
Nötväcka				1		2		3
Taltrast				1	1			2
Koltrast					2		1	3
Rödhake			3		5	3	1	12
Bofink							1	1

Summa			4	2	8	19	7	40

Tabell 2

Personal och besökare

Totalt har 14 personer deltagit vid minst ett tillfälle under säsongen. 5 av dessa har varit märkare och 5 assistenter och 4 övriga.

I år har vi inte bjudit in allmänheten till Önstensborg utan hänvisat till vår verksamhet på Hamre våtmark under hösten. Dels för att vi upplever att Önstensborg ligger otillgängligt till och det skapar merarbete att lotsa besökare till oss. Men också för att platsen är ojämn fågelmässigt och vi vill kunna visa upp fåglar om vi bjuder in besökare.

Givetvis har vi välkomnat alla som haft vägarna förbi och platsen har inte varit hemlig. Däremot har vi ofta beslutat oss för att märka med kort varsel.

Vid ett tillfälle under sommaren fick vi besök av P4 Radio Västmanland som kom dit i ett annat ärende, men de gjorde snabbt om planen och la till ett kort inslag om vår ringmärkning.

Höstmärkning

Efter två lyckade säsonger på Hamre var det spännande att se hur årets säsong skulle fortlöpa. Personalstyrkan var utökad och breddad men vi skulle behöva alternera mer än vad vi gjort de tidigare åren. Något som gick riktigt bra. Avsaknaden av ett gemensamt förråd krävde lite mer planering för att flytta utrustningen till de som skulle märka men det har vi gjort tidigare så den rutinen fungerade bra.



Sensommarvädret var mer stabilt i år så några överraskningar i form av översvämmade nätgator slapp vi i år och det gick riktigt bra att komma igång, både med att iordningställa märkplatsen och komma igång med märkningen.

Vi smygstartade säsongen med en kvällsmärkning som gav mersmak. Första nätrundan gav 8 fåglar av 8 arter. Säsongen har annars präglats av en stabil fångst på runt 50 fåglar per märktillfälle. Med en topp i inledningen av september med vår första 100-dag på Hamre.

120 meter nät från förra året har behållits hela säsongen. De två 18-metersnäten på vallen byttes mot 3 12-metersnät. Vi har diskuterat om en förlängning av näten på vallen med ytterligare 2 nät som då skulle ge oss 144 meter. Vi behöver dock se över våra nät och skaffa fler stolpar för att lösa det.

Nymärkningar

Under höstmärkningen på Hamre våtmark märktes 959 fåglar varav 769 var ungfåglar. Se *Tabell 2*. Blåmes blev vår mest märkta art med 145 individer. Gransångare ser vi ändå som årets art med 128 nymärkningar. En fördubbling av fångsten från förra året. Även talgoxe stod för en kraftig ökning med 121 märkningar.

Under hösten märkte vi för oss 5 nya arter. Gulärta, rosenfink, tajgasångare, mindre hackspett och domherre. Utöver dessa 5 nya arter märkte vi 3 nya arter för Hamre våtmark. Svartvit flugsnappare, grå flugsnappare och nötväcka och kontrollerade en göktyta.



Tajgasångare 2024-09-22 vår första raritet

41 arter blev slutsumman i år vilket är 1 mer än förra året och totalt har vi nu fångat 51 arter på Hamre våtmark.

Andra arter som sticker ut under höstens märkning:

Säv- och Rörsångare: Både rör- och sävsångare fångades i mycket större mängd i år än tidigare

Järnsparv: 20 märkta järnsparvar mot 11 både 2022 och -23

Lövsångare: Förra årets besvikelse gav i år bättre fångst men ändå markant färre än 2022.

Blåhake: Förra året märkte vi inga blåhakar. I år fångade och märkte vi 5 st.

Sävsparr: 2022 märkte vi 57 sävsparrar, -23 märkte vi 37 och i år bara 31.

Göktyta: En främmande kontroll märkt som bounge i Södermanland.



Gulärla - Ny art 2024



Rosenfink - Ny art 2024



Mindre hackspett - Ny art 2024



Domherre - Ny art 2024

Märkningar - årssummering: 2024 för lokal: HAMRE								
Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa
Mindre hackspett				1				1
Törnskata			4					4
Skata						1		1
Svartmes			2					2
Entita				3		1		4
Blåmes			129	7		4		140
Talgoxe			91	12		18		121
Skäggmes				7				7
Ladusvala			1					1
Stjärtmes				12				12
Tajgasångare				1				1
Lövsångare			46	3		4		53
Gransångare			105	22		1		128
Sävsångare			51	7		2		60
Rörsångare			67	14		3		84
Kärrsångare			2					2
Svarthätta			75	1		5		81
Trädgårdssångare			15	1		1		17
Ärtsångare			5	3		1		9
Törnsångare			9	1		1		11
Kungsfågel			7	2				9
Gärdsmyg			9	4				13
Nötväcka				1				1
Trädkrypare				2				2
Koltrast			17	2		2		21
Björktrast			1					1
Grå flugsnappare			1					1
Rödhake			26			2		28
Blåhake			5					5
Svartvit flugsnappare			1					1
Järnsparv			16	2		2		20
Pilfink			8	9		1		18
Gulärsla				1				1
Sädesärsla			1					1
Bofink			1					1
Domherre			1					1
Rosenfink			1					1
Grönfink						1		1
Grönsiska			51	3		9		63
Sävsparv			21	6		4		31
Summa			769	127		63		959

Tabell 3

Kontroller

Under hösten på Hamre våtmark kontrollerades 112 redan ringmärkta fåglar. 1 främmande kontroll. En göktyta märkt i Södermanland. Resten av kontrollerna är fåglar märkta av oss.

6 av fåglarna som kontrollerades märktes 2022 på Hamre. 1 koltrast, 2 talgoxar och 3 blåmesar. 13 fåglar märkta 2023. 7 blåmesar, 2 talgoxar, 3 stjärtmesar och 1 trädkrypare.

Kontroller - årssummering: 2024 för lokal: HAMRE								
Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa
Göktyta			1					1
Törnskata			3					3
Entita				3				3
Blåmes			36	6		7		49
Talgoxe			9	4		4		17
Stjärtmes				5				5
Lövsångare			1					1
Gransångare			4			1		5
Sävsångare			8					8
Rörsångare			5	2				7
Kärrsångare			1					1
Svarthätta			1					1
Ärtsångare						1		1
Gärdsmyg			2	1				3
Trädkrypare				1				1
Koltrast				1				1
Rödhake			3					3
Järnsparv			1					1
Sävsparv			1					1
Summa			76	23		13		112

Tabell 4

Personal och besökare

Totalt har 19 personer deltagit i vår verksamhet vid minst ett tillfälle. Som märkare, assistent eller övrig. 5 märkare, 9 assistenter och 5 övriga. 5 assistenter under upplärning till ringmärkare har satt sin signatur på minst en fågel under hösten.

Under höstmärkningen bjuder vi in besökare och fångar upp förbipasserande som visar intresse. Flest besökare hade vi under Euro Birdwatch den 5/10 då över 30 personer stannade till. Totalt har vi haft strax över 200 besökare under hösten. Några har varit återkommande gäster, men runt 150 unika besökare räknar vi med.

Topplistor

De 10 vanligaste fåglarna (märkta och kontrollerade) samt våra flitigaste märkare under hösten på Hamre.

Topp10 märkta 959		Topp10 kontrollerade		Mesta märkarna	
ART	ANTAL	ART	ANTAL	MÄRKARE	ANTAL
1 Blåmes	140	1 Blåmes	49	1 Seppo Leppälampi	319
2 Gransångare	128	2 Talgoxe	17	2 Petter Sahlström	196
3 Talgoxe	121	3 Sävsångare	8	3 Benjamin Rodling	173
4 Rörsångare	84	4 Rörsångare	7	4 Fanny Norbäck	71
5 Svarthätta	81	5 Stjärtmes	5	5 Zsombor Károlyi	70
6 Grönsiska	63	6 Gransångare	5	6 Johan Rosén	49
7 Sävsångare	60	7 Törnskata	3	7 Sara Wändell	44
8 Lövsångare	53	8 Entita	3	8 Dennis Nyström	15
9 Sävsparv	31	9 Gärdsmyg	3	9 Karin Sandberg	14
10 Rödhake	28	10 Rödhake	3	10 Joachim Karlsson	8

Totalstatistik

Totalt har vi nu märkt 3915 fåglar och kontrollerat 470. Alla utom tre av våra kontrollerade fåglar är egna kontroller. En främmande kontroll på en rörsångare märkt på Getterön, en rödhake märkt på Korsika samt en göktyta märkt i Södermanland.

Totalt har vi märkt 58 arter, de vanligaste av dem ser ni nedan.

Topp10 märkta		Topp10 kontrollerade	
ART	ANTAL	ART	ANTAL
1 Blåmes	712	1 Blåmes	156
2 Talgoxe	382	2 Talgoxe	53
3 Svarthätta	358	3 Rödhake	45
4 Rödhake	264	4 Koltrast	39
5 Gransångare	262	5 Svarthätta	27
6 Grönsiska	250	6 Gärdsmyg	22
7 Rörsångare	236	7 Trädgårdssångare	21
8 Koltrast	185	8 Sävsångare	16
9 Lövsångare	175	9 Rörsångare	13
10 Sävsångare	144	10 Entita	10

Mer om vår verksamhet



Vill du läsa om vår verksamhet så har vi information på VOF:s hemsida där vi skriver om våra märkplatser, våra märkningar och fåglarna vi märker. Vi har också en ringmärkarblogg där vi försöker skriva så ofta vi hinner och kan om vår verksamhet.

<https://vof.birdlife.se/projekt/ringmarkning/>

På vårt instagramkonto lägger vi upp bilder från vår verksamhet och på fåglarna vi märker, Här annonserar vi också om och när vi ska märka.

https://www.instagram.com/vof_ringmarkning/

Vill du vara med?

Det enda som egentligen krävs för att kunna vara med oss är att man har tid och intresse. Det tar en del tid i anspråk, men ju fler vi är desto lättare blir det för oss att fördela arbetsbördan.

Vi välkomnar alla som vill vara med. Kontakta oss om du vill vara med och hjälpa till. Har man erfarenhet av ringmärkning sedan tidigare är man mer än välkommen att hoppa in. Har man ingen erfarenhet fungerar det också. Vår verksamhet handlar mycket om att lära av varandra så har man bara tid och intresse hjälper vi gärna till och lär upp fler.

Sara Wändell - Ansvarig märkare ✉ sara.wandell@hotmail.com

Johan Karlsson - Adminsitration ✉ johan.karlsson.vof@gmail.com